

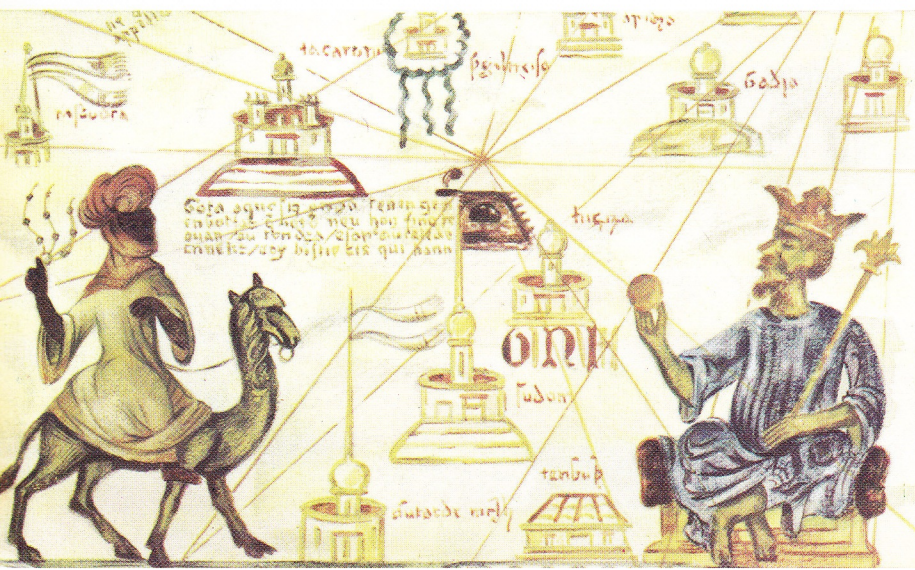
Romeinse ruïne in Algerië

De geschiedenis van de Sahara is duister en sterk afhankelijk van de omringende landen. Zo is het te verklaren dat Egyptische, Fenicische, Griekse en Romeinse invloeden zich tot in het binnenland van de grote woestijn lieten gelden. Na de Punische oorlogen, die tussen Rome en Carthago werden gevoerd en die tot de volledige verwoesting van de grootste Noordafrikaanse handelsstad aan de Baai van Tunis leidden in 146 voor Christus, vestigden de Romeinen zich diep in Mauretanië, Numidië en Cyrenaïca. Deze landen moesten worden beschermd tegen de schrikwekkende razzia's van nomadenstammen, die zowel uit het oosten

als uit het westen binnenvielen. Grote invloed oefenden ook de Berbers uit, een volk dat vele verschillende stammen telt en dat overgans Noord-Afrika verspreid leeft. Het vertoont in zijn raszuivere vormen grote overeenkomst met de Cro-Magnonnens, die in de Steentijd ook in Europa voorkwam. Sommige Berbers waren kameeldrijvers en lagen aldus aan de basis van een grotere beweeglijkheid in de Sahara. In 429 verschenen de Vandalen op het toneel, doch de grote stoot in de geschiedenis van de Sahara kwam in de 7e eeuw, toen de Arabieren hun veroveringsoorlogen begonnen onder leiding van kalief Omar (634-644), de tweede opvolger van Mohammed, die in 632 overleed. De Berbers kwamen tegen de Arabische overweldigers in opstand, maar moesten tegen de overmacht het onderspit delven. Zij trokken zich terug in het Atlasgebergte en de minder toegankelijke oasen. Zo ontsnapten zij voor een groot gedeelte aan de Arabische invloed, al was de verspreiding van de islam niet te stuiten. Na de slag van Poitiers in 732, waarbij de Arabieren door Karel Martel werden verslagen, kwamen de Noordafrikaanse staten ten westen van Egypte

te (de "Maghreb") tegen de Arabische goeverneurs in opstand. Op het einde van de 8e eeuw was de Arabische overheersing in geheel Noord-Afrika gebroken. Daarmee was echter de rust niet in het gebied teruggekeerd. Integendeel, verscheidene stammen betwistten elkaar het meesterschap. Toch werd in 808 de stad Fez gesticht en omstreeks 1050 Marrakesj. Het ontstaan van deze laatste stad kende een bewogen voorgeschiedenis. De kalief van Kaïro had plunderenden uit Opper-Egypte gezonden om de opstand van de goeverneur van Kairoean, de Banoe-Hilal, te onderdrukken. Alleen Marokko ontsnapte aan de totale vernietiging en de ganse westerse Sahara werd door de Almoravieden veroverd: Marrakesj werd hun hoofdstad. De dynastie van de Almoravieden vond talrijke aanhangers bij de Berbers, die hun macht versterkten. Aan de andere kant boden de Almoravieden hulp aan de Mohammedanen die in Spanje regeerden. Zij versloegen in 1086 een christelijk leger, waardoor het mohammedaanse Spanje onder hun gezag kwam. In de 12e eeuw echter werd deze machtige dynastie door de Almohaden onderworpen. Deze evolutie was vooral te wijten aan het feit, dat de Almohaden een eenheid van de islam verdedigden. Zij veroverden Spanje, maar zij konden zich slechts met moeite tegen de opringende christenen handhaven.

Uit de geschriften van de middeleeuwse Arabische auteurs blijkt zeer duidelijk hun belangstelling voor en hun kennis van de Sahara. In een smeltkroes van beschavingen verenigde een pater-noster van thans dode steden het Atlasgebergte met de Niger. Sidjilmassa, aan de drempel van de

woestijn gelegen, was een etap-
pestad, waar de Berbers hun pro-
dukten kwamen verkopen en een
voorraad aan drinkzakken opde-
den. Sidjilmassa, in 908 hoofd-
stad geworden, was met muren om-
gord. De rijken bewoonden er pa-
leizen en prachtige villa's aan
de boorden van de Ziz. Uit alle
streken en steden van het islam-
rijk stroomden de kooplui toe.
Daar kochten ze rood koper, wol-
len kleren, tulbanden, slaap-
middelen, reukwerken en vijgen.
Op eenenvijftig dagreizen daar
vandaan in zuidelijke richting,
schitterde een andere parel: Aoe-
daghost. In de heuvels kondig-
den de vogels de welstand en
de rust aan, al waren er in de
stad talrijke stapelplaatsen en
bazaars. De negerinnen muntten
er uit in het bereiden van noten-
taarten, macaroni met honig,
kameel met kastanjes en ... ser-

pent met absint! De handels-
verrichtingen waren er zeer be-
langrijk: de Arabische auteur
Ibn Haukal zag er in de 10e eeuw
een schulderkenning ten bedrage
van 40 000 dinars, wat op dit
ogenblik verscheidene miljoenen
vertegenwoordigt.

Op de planisfeer van Angelino
Dulcert en ook in de Catalaanse
atlas van Karel V komt, heel diep
in de Sahara, aan de boorden van
de Niger, een gekroonde koning
voor. Hij heeft een gouden appel
in de hand, symbool van zijn
macht. Deze koning, bezitter van
de rijke goudmijnen van Mali,
ondernam in 1324 een tocht naar
Mekka: om zijn reiskosten te
dekken droeg hij 80 gouden sta-
ven met zich mee! Hij werd door
500 slaven voorafgegaan en men
hield een zijden zonnescerm
boven zijn hoofd en zijn gouden
mantel. In die tijd reisde men te
paard of met de kameel, zoals
je op de plaat hieronder opmerkt.
Een Saharijnse prinses ontmoet
één van haar ministers...

Reeds lang vóór onze tijdreke-
ning hadden vreemde invloe-
den zich tot diep in de Sahara
laten gelden. Nadat de Ro-
meinse macht afgebrokkeld
was, verspreidden de Berbers
zich over het ganse gebied. In
de 7e eeuw veroverden de
Arabieren gans Noord-Afrika
en drongen hun godsdienst op.
Maar reeds op het einde van
de 8e eeuw ontplooiden af-
zonderlijke dynastieën in on-
derlinge strijd hun macht.
Toch hadden de "Moren" via
de onderwerping van Spanje,
een grote cultuur in Europa
gebracht.

